

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENȚIA EVALUARE ȘI EXAMINARE

PROGRAMA
la
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
în pentru examenul de absolvire a gimnaziului
în școlile cu instruire în limba rusă

2012-2013

INTRODUCERE

Prezenta programă de examen este elaborată în conformitate cu cerințele Curriculum-ului școlar al disciplinei *Limba și literatură română* în școlile alolingve și cu cele ale *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire a gimnaziului*. Programă este un document reglator și normativ, menit să asigure pregătirea și desfășurarea corectă și cu eficiență maximă a examenului dat.

Programă este destinată factorilor de decizie și tuturor celor interesați în valoarea examenului: elevi, profesori, directori de școli funcționari ai Direcțiilor raionale de învățământ și părinți.

1. Statutul disciplinei de examen

Limba și literatura română în școala alolingvă are, în cadrul examenului de absolvire a treptei gimnaziale din anul școlar 2007-2008, statutul de disciplină obligatorie. Examenul va include o singură probă; cea *scrisă*, preconizată pentru 120 min.

Examenul la limba și literatura română în școlile alolingve reprezintă o modalitate de evaluare obiectivă la un final decisiv din ciclul educațional, ceea ce a solicitat o studiere și o analiză a competențelor achiziționate de elevi în ciclul gimnazial. Examenul este important prin caracterul său diagnostic, prezentând astfel interes primordial atât pentru elev, cât și pentru profesor. Examenul stimulează motivația intrinsecă și extrinsecă elevilor și permite aprecierea competențelor de comunicare funcțională la limba și literatura română, fapt ce va facilita elevilor din școlile alolingve o socializare firească.

2. Conținutul Programei

Programa este structurată pe componentele de bază ale unui demers evaluativ de certificare, în temeiul cărora vor fi elaborate testele pentru examen.

Se propun următoarele elemente de conținut pentru proba scrisă:

- obiectivele-cadru ale disciplinei;
- standardele curriculare la limba și literatura română în școlile alolingve pentru treapta gimnazială;
- standardele de evaluare derivate din standardele curriculare ce vor viza fiecare tip de itemi;
- conținuturile tematice recomandate;
- matricea de specificații pentru testul propus;
- modele de teste;
- bareme de corectare.

I. Standarde de evaluare

Curriculumul disciplinei indică drept principiu specific procesului de predare-învățare a limbii române în școala alolingvă formarea abilităților de înțelegere după auz, de vorbire, de lectură și de scriere, ca bază în dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă. Examenul la etapa gimnazială include proba scrisă. Pentru proba scrisă standardele curriculare au cuprins deprinderile integratoare: *lectura* și *scrierea*.

Elevul va trebui să demonstreze în cadrul examenului la limba și literatura română competențe de comunicare scrisă, în baza celor de comunicare orală, dobândite pe parcursul ciclului gimnazial și concretizate în următoarele standarde curriculare:

Receptarea unui text scris:

I. *Receptarea corectă a informației cuprinse în textul citit.*

II. *Identificarea sensului cuvintelor și al fragmentelor de text prin raportare la context.*

Producerea textelor scrise:

III. *Construirea enunțurilor/textelor în parametrii indicați.*

IV. *Redactarea unor texte narrative și a unor compoziții cu destinație funcțională.*

V. *Aplicarea normelor limbii literare în comunicarea scrisă.*

În baza standardelor curriculare au fost elaborate standardele de evaluare pentru care se propun diferite tipuri de itemi.

TEXTE ÎN BAZA CĂRORA S-AU ELABORAT EXEMPLE DE ITEMI

TEXT 1 (*)

Fetița care iubea pe săraci

Acum, câteva sute de ani, trăia o fetiță cu numele Filoteia. Buna ei mamă o învăța de mică să iubească pe Dumnezeu și pe toți oamenii și o sfătuia să aibă grijă de cei săraci.

La câțiva ani după naștere, mama ei a murit pe neașteptate și, micuța a rămas orfană. Tatăl s-a căsătorit cu o altă femeie și aceasta nu o iubea pe fetiță. Filoteia a rămas însă cu aceeași inimă bună față de cei săraci. Nu putea să treacă fără a-i ajuta cu ceva din puținul ei.

Văzîndu-i faptele de milostenie, mama vitregă o certa mereu, o bătea, o amenința și o oprea de la astfel de fapte bune.

Într-o primăvară, când fata a împlinit 21 de ani, tatăl ei a ieșit la câmp ca să are și să semene. Spre prînz, mama vitregă a trimis-o pe Filoteia cu mîncare la tatăl ei. Văzînd-o săracii, i-au ieșit bucuroși în cale și fata le-a împărțit o parte din mîncarea pe care o ducea tatălui său. Acest lucru s-a repetat de cîteva ori. Rămînînd mereu flămînd și bănuind ce făcea fata lui, tata s-a așezat într-o zi la pîndă. Cînd a văzut-o pe Filoteia cu cîtă bucurie împărțea din mîncarea lui celor săraci, s-a supărat foarte mult ...

(După *Manual de religie*)

TEXT 2 (**)

Despre bibliotecar

Despre Nelu mulți spuneau că este primul și cel mai mare leneș. Părinții, la început, au crezut că nu vrea să muncească, l-au bătut, apoi l-au lăsat în pace. Uneori îi arătau culori, imagini frumoase. Ei credeau că va deveni un pictor, un sculptor, un poet...un artist. El nu făcea nimic. Pînă la urmă au hotărît să-l trimită la un bibliotecar cu experiență, să învețe profesia..

Cînd a aflat despre bibliotecar, a început să-l invidieze: pentru că este un om care nu face nimic și trăiește liniștit, ceilalți îi aduc hrana. Nelu s-a întrebat de ce și singura explicație, pe care a găsit-o, era că a fi bibliotecar e un lucru important.

După cîteva luni, bătrînul l-a îndrăgît. Nelu dorea să-i afle secretele. Cînd a învățat de la bătrîn să citească, a luat cărțile la rînd, era mîndru. Se bucura de fiecare lucru înțeles, cu cît muncea mai mult se și bucura mai mult, cu atît bătrînul devenea mai trist. Cînd a epuizat biblioteca, a observat că bătrînul era gîrbov, cum nu a mai fost. El a spus: mi se pare că acum vrei ceva... și Nelu a văzut o lacrimă pe obrazul bătrînului.

(După S.Negru)

II. Standarde curriculare/standarde de evaluare/itemi

Notă: (*) — exemple de itemi în baza textului 1
 (**) — exemple de itemi în baza textului 2

Standardul curricular 1: Receptarea corectă a informației cuprinse în textul citit

Obiective de evaluare	Itemi posibili										
<p>1.1. Să identifice în text informații semnificative.</p>	<p>1. (*)Transcrie, din text, enunțul în care se spune ce o învâța mama pe fiica sa. </p> <p>2. Continuă propozițiile, în baza conținutului textului: <i>Salcîmii înfloresc mai greu pentru că</i>..... <i>Pentru ca să-l crezi pe om,</i></p> <p>3. Selectează, din text, cuvintele care arată în ce constă puterea de convingere a vorbitorului. a)..... b).....</p> <p>4. Unește prin linii afirmațiile din prima coloană cu explicațiile potrivite ca sens, din coloana a doua, utilizînd informația din text.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">În sat era un om</td> <td style="width: 50%;">pentru a deveni liber de orice ajutor.</td> </tr> <tr> <td>Doream să învăț o meserie</td> <td>pentru că meșterul era fericit.</td> </tr> <tr> <td>Datorită puternicei mele voințe</td> <td>care meșterea fluiera, jucării.</td> </tr> <tr> <td>Băiatul a devenit înțelept</td> <td>datorită exemplului bătrînului meșter.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>am învins toate greutățile.</td> </tr> </table> <p>5.(**) Relatează textul într-un rezumat de patru propoziții.</p>	În sat era un om	pentru a deveni liber de orice ajutor.	Doream să învăț o meserie	pentru că meșterul era fericit.	Datorită puternicei mele voințe	care meșterea fluiera, jucării.	Băiatul a devenit înțelept	datorită exemplului bătrînului meșter.		am învins toate greutățile.
În sat era un om	pentru a deveni liber de orice ajutor.										
Doream să învăț o meserie	pentru că meșterul era fericit.										
Datorită puternicei mele voințe	care meșterea fluiera, jucării.										
Băiatul a devenit înțelept	datorită exemplului bătrînului meșter.										
	am învins toate greutățile.										
<p>1.2 Să raporteze mesajul unui enunț la conținutul textului.</p>	<p>6. (*) Explică, într-o propoziție, mesajul textului.</p>										
<p>1.3 Să puncteze trăsăturile caracteristice ale personajelor/tipurilor umane.</p>	<p>7. Găsește, în text, și scrie cinci cuvinte care caracterizează personajul. 8. Scrie în spațiile libere câte un cuvînt dintre paranteze pentru a descrie personajul. Un băiețandru....., cu ochii....., dar....., iese la poarta școlii. Este elev în clasa a noua. E îmbrăcat într-un fel de haină....., la gît, cu șapcă pe cap și e încălțat cu cizmulițe <i>(scurtă, roșii, strălucitori, închisă, slăbuț, negricios, întunecați)</i></p> <p>9. (**) Enumeră, în scris, trei calități care l-au ajutat pe Nelu să devină un elev bun. a) _____ b) _____ c) _____</p> <p>10. (**) Descrie, într-o propoziție, cum ți-l imaginezi pe Nelu.</p>										
<p>1.4 Să stabilească circumstanțele desfășurării acțiunii (<i>timp, spațiu etc.</i>)</p>	<p>11. Identifică, în text, și rescrie cuvintele ce concretizează timpul desfășurării acțiunii. 12. Subliniază, în text, cuvintele ce numesc îmbinările de cuvinte ce descriu locul întîlnirii.</p>										

	<p>13. Subliniază, în text, cu o linie circumstanțele <i>favorabile</i> ale desfășurării acțiunii, iar cu două linii cuvintele ce le numesc pe cele <i>nefavorabile</i>.</p> <p>14. Subliniază, în text, propoziția ce justifică prenumele personajului.</p> <p>15. Extrage, din text, substantivele ce descriu sărbătorile satului.</p>												
<p>1.5 Să raporteze un gând, o idee, o imagine la anumite evenimente redate în text.</p>	<p>16. Subliniază proverbul ce se potrivește cu conținutul textului.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zicînd numai “miere”, gura nu se face dulce. • Cum ți-i bună ziua așa și mulțumita. • Omul sfințește locul, nu locul pe om. <p>16. Identifică în imaginile date două elemente comune cu acțiunea din text.</p> <p>17. Examinează imaginile și enumeră elementele ce nu corespund textului dat.</p>												
<p>Standardul curricular 2: Identificarea sensului cuvintelor/fragmentelor de text prin raportare la context.</p>													
<p>2.1. Să identifice variațiile de sens ale cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte, expresiilor.</p>	<p>1. Completează spațiile liniate cu cîte un sinonim și un antonim pentru următoarele cuvinte din text.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Sinonime</th> <th style="text-align: center;">Antonime</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ne apără- _____</td> <td>harnici- _____</td> </tr> <tr> <td>călător- _____</td> <td>bucurie- _____</td> </tr> </tbody> </table> <p>2. (***)Scrie, din text, antonimele cuvintelor:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tbody> <tr> <td>A urît - _____</td> <td>neînțeleș - _____</td> </tr> <tr> <td>harnic - _____</td> <td>război - _____</td> </tr> <tr> <td>totul - _____</td> <td>ultimul - _____</td> </tr> </tbody> </table> <p>3. Explică, în cîte un enunț, sensul cuvintelor: <i>cult</i> _____ <i>orator</i> _____</p> <p>4. Scrie cîte un antonim pentru îmbinările de cuvinte din text: <i>a pierde vederea</i>- <i>a cîștiga pîinea</i>- <i>a învinge greutățile</i>-</p> <p>5. Scrie cîte un sinonim pentru îmbinările de cuvinte: <i>a da bună ziua</i>- <i>a da pîinea în două</i>- <i>a da o petrecere</i>- <i>a - și da viața</i>- <i>a da viață unui copil</i>-</p>	Sinonime	Antonime	ne apără- _____	harnici- _____	călător- _____	bucurie- _____	A urît - _____	neînțeleș - _____	harnic - _____	război - _____	totul - _____	ultimul - _____
Sinonime	Antonime												
ne apără- _____	harnici- _____												
călător- _____	bucurie- _____												
A urît - _____	neînțeleș - _____												
harnic - _____	război - _____												
totul - _____	ultimul - _____												
<p>2.2. Să sintetizeze mesajul global al textului, respectînd parametrii indicați.</p>	<p>6. Continuă fraza, utilizînd informații din text.</p> <p>7. Continuă propozițiile, exprimînd o părere proprie: Prietenii adevărați se cunosc..... O prietenie adevărată rezistă</p> <p>8. Intitulează textul (cu un cuvînt, o îmbinare de cuvinte din text, cu un</p>												

	proverb adecvat etc.)
2.3. Să delimiteze fragmentele logico-semantice ale unui text și să le intituleze.	9. Construiește un plan simplu al textului, folosind îmbinări/ propoziții interogative. 10. Scrie la începutul aliniatului litera (A, B, C) corespunzătoare fragmentului în care autorul vorbește despre: A <i>copilărie</i> B <i>preferințe</i> C <i>planuri de viitor</i>
2.4. Să clasifice cuvintele în baza sensului acestora.	11. Identifică cuvintele din familia lexicală a substantivului <i>frunze</i> . _____ - <i>diminutivul</i> _____ - <i>cînd apar frunzele;</i> _____ - <i>cînd cad frunzele de pe copaci;</i> 12.(*) Alcătuieste o familie lexicală din cinci termeni a lexemului: <i>cuvînt</i> _____ _____ 13.(**) Extrage, din text, cuvintele ce pot forma cîmpul lexical al cuvîntului: <i>bibliotecar</i> . 14. Scrie diminutivele cuvintelor: <i>icoană</i> _____ <i>cunună</i> _____ <i>stea</i> _____ 15. Scrie: a) sinonime, b) antonime, c) familii lexicale ale cuvîntului <i>frumos</i> .
Standardul curricular 3: Construirea enunțurilor/ textelor în parametrii indicați.	
3.1. Să utilizeze în enunțurile propuse vocabularul indicat/ adecvat.	1. Completează spațiile, alegînd substantivele potrivite dintre paranteze. În „Amintiri...” Ion Creangă și.....își aduce aminte de cea mai dragă, care i-a dăruit și l-a învățat a vorbi. (<i>cu dragoste, viața, ființa, cu plăcere</i>) 2. Completează spațiile, selectînd cuvintele adecvate dintre paranteze. a) <i>Lucrez _____ la bibliotecă.</i> b) _____ <i>dicționarul rus-român.</i> c) <i>Biblioteca mi-l împrumută _____ .</i> (<i>imediat, pentru o zi, cu plăcere, iau, ieri</i>) 3.(*). Scrie un text coerent din trei - patru propoziții, folosind următoarele cuvinte: <i>a dori, a hotărî, a încerca, succes.</i> 4. (**). Alege varianta corectă, utilizînd cuvintele propuse: <i>Neam/ne-am; ia/i-a</i> Astăzi _____ adunat cu toții să vă spunem că sîntem un _____ ce știe a munci și a iubi. Tu, copile, _____ exemplu de la părinți. Munca _____ adus unui meșter bun pîne pe masă și pace în casă.
3.2. Să formuleze întrebări în baza reperelor de conținut.	5. Formulează patru întrebări la fragmentele numerotate ale textului. 6(*). Formulează, în baza textului, patru întrebări care să arate: – timpul – locul – personajele

	<p>- - - -</p> <p>17. Scrie un dialog, folosind formulele potrivite pentru a exprima o îndoială. <i>mi se pare că n-ai dreptate; am de gând...; n-aș zice; știu eu? nu știu ce să spun.</i></p> <p>18. Continuă convorbirea telefonică cu șase replici pentru ambii interlocutori, utilizând următoarele formule: <i>vă rog, desigur, imediat, nu vă neliniștești, spre regret.</i> — <i>Alo, salvarea? Veniți, vă rog, urgent! Colegul meu se simte rău.</i> — <i>Ce s-a întâmplat?</i> — ...</p> <p>19. Continuă dialogul cu patru replici pentru ambii interlocutori, în baza situației: - De ce nu vine prietena ta pe la noi? - Nu știu, probabil frecventează ore suplimentare la limba engleză.. - Ați vorbit cu ea despre acest lucru? - Atunci știu care este cauza. Poate.....-.....</p>
<p>3.7. Să caracterizeze succint un personaj în baza informației citite.</p>	<p>20. Enumeră patru calități principale ale personajului ce îl vor ajuta să-și realizeze visul.</p> <p>21. Descrie portretul fizic și moral al personajului ...</p> <p>22. Identifică și scrie trăsăturile comune ale celor două personaje.</p> <p>23. Descrie chipul personajului, precizând: <i>vârsta, statura, fața, ochii, părul.</i></p> <p>24. (*) Scrie, de ce calități dă dovadă Filoteia dacă ...</p> <p>O iubesc cei din jur _____</p> <p>Îngrijește de săraci _____</p> <p>Nu insultă pe nimeni _____</p> <p>Nu ieșea din cuvântul mamei _____</p>
<p>Standardul curricular 4: Redactarea unor texte narative și cu destinație funcțională</p>	
<p>4.1. Să completeze un model de cerere, anunț, felicitare, invitație.</p>	<p>1. (**) Redactează, în baza reperelor (<i>cînd, unde, ce va avea loc, cine sînt invitați</i>), o invitație la filmul „Amintiri din copilărie”, de I. Creangă.</p> <p style="text-align: center;">Anunț !</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p style="text-align: right;">Grupul organizatoric</p> <p>2. (*) Redactează, în baza reperelor (<i>cînd, unde, ce va avea loc, cine sînt invitați</i>), un</p>

	<p>anunț în care să informezi colegii despre o călătorie în munții Carpați.</p> <p style="text-align: center;">Invitație</p> <p>Formula de adresare _____</p> <p>Evenimentul _____</p> <p>Data, locul, timpul _____</p> <p style="text-align: right;">Cu stimă, regizorul</p> <p>3. Scrie o compunere miniatură după una din imaginile propuse (șase propoziții)</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p>4. Scrie o felicitare adresată unui coleg, prin care îl feliciți cu succesul obținut.</p> <p style="text-align: center;">Dragă.....,</p> <p>Te felicit cu ocazia</p> <p>.....</p> <p>Îți doresc</p> <p>.....</p> <p>Fii mereu</p> <p style="text-align: right;">Cu respect, colegul tău</p>
<p>4.2. Să exprime, în scris, într-un mod corect, logic, convingător și coerent, diferite idei.</p>	<p>5. Descrie, în două enunțuri, impresiile pe care le-ai avut în urma lecturii textului.</p> <p>6. Enumeră trei calități pe care le prețuiești la oameni. Argumentează, într-o frază, una dintre calitățile enumerate.</p> <p>7. Alcătuieste un text coerent, din trei enunțuri, despre o faptă bună, pe care ai săvârșit-o (făcut-o) în ultimul timp.</p> <p>8. Justifică, în două-trei propoziții, atitudinea personajului față de ...</p> <p>9.(*) Dezvoltă, în două propoziții, sensul proverbului: „Cine face bine, bine găsește”.</p>
<p>4.3. Să modifice subiectul textului.</p>	<p>10. (**) Alcătuieste, în cinci enunțuri, un alt final pentru împlinirea din text.</p> <p>11. Construiește finalul textului, propunând o altă soluție.</p> <p>12. Descrie situația din primul alineat, introducând un nou personaj.</p>
<p>4.4. Să redacteze un eseu la o temă propusă.</p>	<p>13. Descrie, în cinci enunțuri, ce faci, de obicei, într-o zi de odihnă.</p> <p>14. Comentează, în șapte - opt propoziții, versurile lui N. Dabija: „Bucurați-vă, prieteni, de prieteni și de frați...”</p> <p>15.(*) Redactează, în nouă propoziții, un eseu cu tema: <i>Nu e sărac cel ce n-are mamă, dar cel ce n-are patrie.</i></p> <p>16. Descrie, în șapte propoziții, cartea preferată, respectând reperele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Titlul, autorul • Ideea principală a textului • Personaje impresionante; ce calități ai vrea/ n-ai vrea să le ai • Ce ai descoperit nou în text • Ce te învață textul

Standardul curricular 5: Aplicarea normelor limbii literare în comunicarea scrisă

<p>5.1. Să aplice regulile gramaticale în enunțurile propuse.</p>	<p>1. Completează spațiile libere cu numerale ordinale și cardinale: (3) _____ zi nu i-am mai văzut pe cei (2) _____. (9) _____ plecase de mult cu oile, iar (12) _____ și (15) _____ încă îl mai așteptau pe (1) _____. (10) _____ oaie abia pășea. Cei (20) _____ de ciobani trebuiau să ajungă spre seară în munți.</p> <p>2. Scrie, în spațiile libere, forma potrivită a adjectivelor dintre paranteze. Amintirile lui erau: strada copilăriei, serile (lung).....de vară, dansurile (frumos).....de sărbători, codrul și izvoarele (limpede)....., fumul cu miros de frunze (ars)..... ce se ridică spre cer.</p> <p>3. (*)Completează propozițiile cu verbele potrivite dintre paranteze, punându-le la timpul prezent. Viațao floare. Această floare.....o petală carenumele Copilăria. Eaîmpodobită cu zîmbete de copil șiculoarea bucuriei. (a avea, a fi, a purta)</p> <p>4. Utilizează verbe la condițional + conjunctiv (Model: Aș dori să câștig...), formulând trei dorințe pe care ai vrea să le realizezi în timpul vacanței. a)..... b)..... c).....</p> <p>5. Completează enunțurile cu câte două adjective la gradul superlativ. <i>Pentru părinți copilul lor este _____.</i> <i>Pentru mine părinții sînt _____.</i> <i>Colegii mei sînt _____.</i></p> <p>6. Subliniază dintre perechile de cuvinte propuse pe cele scrise corect. <i>Înainte – înnainte</i> <i>Înourat – înnourat</i> <i>Înnodat – înodat</i> <i>Înegrit – înnegrit</i></p>
<p>5.2. Să respecte regulile ortografice ce asigură logica expunerii.</p>	<p>7. Vezi baremul. Pentru corectitudinea tuturor itemilor din test se acordă: 10p.- pentru 1-2 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 9p.- pentru 3-4 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 8p.- pentru 5-6 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 7p.- pentru 7-9 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 6p.- pentru 10-11 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 5p.- pentru 12- 13 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 4p.- pentru 14-15 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 3p.- pentru 16-17 greșeli de ortografie, punctuație și topică;</p>

	2p.- pentru 18 - 19 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 1p. – pentru 20-21 greșeli de ortografie, punctuație și topică. Notă: Dacă nu se realizează 50% din sarcini se acordă 0 puncte.
5.3. Să utilizeze corect semnele de punctuație.	8. Plasează în frază semnele de punctuație cerute. <i>Îți scriu dragă prietenă anunțându-te că am ajuns la timp dar te rog să-mi trimiți următoarele lucruri o carte interesantă o agendă și cărți poștale</i>
5.4. Să respecte topica fi-rească în elaborarea enun-țurilor.	9. Vezi baremul. Se consideră logic enunțul: – ce are sens clar; – o topică adecvată.

III. Conținuturi recomandate

Conținuturile recomandate pentru examenul la limba și literatura română în școala alolingvă sînt selectate din Curriculumul școlar al disciplinei. Acestea cuprind temele-cheie, de reală valoare comunicativă, etică și estetică, ce corespund așteptărilor elevilor, nivelului lor de pregătire și volumului lexical fundamental prevăzut de programă.

A. Limba română

- Republica Moldova – țară europeană
- Chișinău – oraș capitală modernă
- Nume celebre ale culturii românești
- Locuri memorabile din Moldova
- Locul unde mă simt cel mai bine
- Cel mai interesant om pe care l-am întâlnit
- Ce înseamnă să fii modern
- Proiecte de viitor
- Profesia preferată
- Problemele ecologice ale Republicii Moldova
- Cea mai plăcută amintire
- Sărbători și tradiții de familie
- Muzica preferată
- Cartea preferată

B. Elemente de limbă română

- Sensurile cuvintelor: cuvinte monosemantice și polisemantice
- Clasificarea cuvintelor după formă și înțeles: sinonime, antonime, omonime, expresii frazeologice
- Morfologia: verbul, adverbul, substantivul, adjectivul, numeralul, pronumele
- Sintaxa: tipurile propozițiilor, fraza
- Punctuația

C. Literatura română

- Limba- bogăția unui popor (Alexei Mateevici „Limba noastră”; V. Romanciuc „O țară, o casă, un grai”)
- Părinții în viața noastră (în baza poeziilor, aforismelor lui Gr. Vieru și A. Păunescu „Rugă pentru părinți”)
- Îmaginea mamei reflectată în opera lui Gr. Vieru („ Făptura mamei”, „ Mă rog”, „Mi-e dor de tine, mamă”)

- Chipul lui Alexandru cel Bun în creația lui N. Dabija „*Nasc și la Moldova oameni*”
- Sentimentul dragostei materne pentru copilul său. (I. Al. Brătescu-Voinești „*Puiul*”, Gr. Vieru „*Cămășile*”)
- O țară, o casă, un grai - teme majore în creația lui V. Romanciuc, Gr. Vieru, N. Dabija.
- Omul și lumea ce-l înconjoară. (D. Matcovschi „*Omul*” , „*Bucurați-vă, prieteni*”; Balada „*Miorița*”)
- *Patria - o valoare eternă* (D. Matcovschi „*Eu nu sînt pasăre*”)
- *Dacă dragoste nu e, nimic nu e...* (Dm. Matcovschi” *Pentru cei îndrăgostiți*”, Mihai Eminescu „*Lucașul*”)
- *Munca îl cinstește pe om* (I. Druță”*Odiha*”; „*Bătrînețe, haine grele*”)
- Natura este universul în care locuiesc. (V. Alecsandri . „*Pasteluri*”. ; M.Eminescu „*Revedere*”)
- Copilul și copilăria universală (Ion Creangă „*Amintiri din copilărie*”- fragmente)

Notă: Temele propuse fac parte din conținuturile recomandate. În baza lor vor fi formulate subiectele eseului pentru examen.

V. Schema de evaluare

4.1. Matricea de specificații

Pentru a elabora un test valid, grupul de lucru decide asupra matricei de specificații: se selectează unitățile de conținut, se stabilesc domeniile cognitive ce urmează a fi evaluate. Se proiectează cota valorică a fiecărui compartiment și numărul de itemi.

Matricea de specificații se centrează pe două deprinderi integratoare: *lectura și scrierea*, acordînd o pondere mai mare producerii mesajului scris, deoarece astfel se vizează și competențele de comunicare orală.

4.2. Structura probei

Proba scrisă la limba română pentru școala alolingvă este structurată în conformitate cu obiectivele-cadru și standardele curriculare prezentate. Testul conține atît itemi obiectivi, cît și semiobiectivi (cu alegere multiplă, cu

alegere duală, de tip pereche), are permit relevarea competențelor de înțelegere și operare cu textul. Elevul va identifica informații semnificative din text, va opera cu sensurile cuvintelor, aplicînd anumite cunoștințe gramaticale.

Itemii subiectivi solicită redactarea răspunsului de către elev prin elaborarea unui text cu destinație funcțională (invitație, felicitare, anunț, cerere, etc.) și un eseu structurat (argumentare, caracterizare de personaje, comentare, continuarea subiectului, formularea opiniei proprii etc.).

Notă: Testul poate fi elaborat atît în baza textelor studiate, cît și în baza textelor literare și non-literare nestudiate (la prima vedere), recomandate de conținuturile tematice ale curriculumului disciplinar.

4.3. Matricea de specificații

Obiective Conținuturi	Cunoaștere, înțelegere	Aplicare	Total
Lectura	10% 1. să identifice în text informații semnificative (3 p.) 2. să raporteze mesajul unui enunț la conținutul textului (1 p.) 3. să sintetizeze mesajul global al textului, respectând parametrii indicați (1 p.)	22% 4. să utilizeze în enunțurile propuse vocabularul indicat (4 p.) 5. să formuleze întrebări în baza reperelor de conținut (4 p.) 6. să puncteze trăsăturile caracteristice ale personajelor / tipurilor umane (3 p.)	32,65 %
Scrierea	16% 7. să definească variațiile de sens ale cuvintelor (3 p.) 8. să răspundă la întrebări în baza informației propuse (5 p.)	51% 9. să elaboreze enunțuri în baza sensurilor cuvintelor (3 p.) 10. elaboreze un eseu din 5-6 propoziții la o temă propusă (14 p.) 11. să aplice regulile gramaticale în enunțurile scrise (8 p.)	67,35%
Total	13 puncte 26,5%	36 puncte 73,5 %	100%

4.4. Modele de teste

Citește textul și realizează sarcinile de lucru propuse:

Un copil al naturii și un rege al ei

Igor Vieru a fost un vestit pictor din Moldova, care a avut un suflet blînd și bun. A fost numit de către prieteni un copil al naturii și un rege al ei. El aduna oamenii în jurul său cum îi adună izvorul cu apa lui limpede și rece într-o zi călduroasă de vară.

Într-o seară de iarnă, cînd mă aflam în atelierul său de la Chișinău, mi-a pus casetofonul și m-a rugat să ascult. Am auzit voci de oameni din satul natal, am auzit cîntecul păsărilor care și-au făcut cuib în grădină, ba chiar cum latră în ogrăzi cîinii. Era aerul de acasă, care îi încînta sufletul și-l făcea să picteze. Nu poate fi nimic mai de preț ca dragostea de țară și de neam. Atunci am înțeles de unde vine dragostea de frumos pe care ne-o transmite pictura și grafica lui Igor Vieru.

Igor Vieru era un om de o aleasă cultură. Odată, am fost împreună la o activitate culturală într-un sat din preajma Chișinăului. Întîlnirea cu oamenii a avut loc la școală, o țin minte și astăzi. Mai ales că era un băiat care ne încurca mereu pe amîndoi: pe mine mă făcea pictor, iar pe Igor Vieru - scriitor.

- E greu să te faci poet? îl întreabă băiatul pe Igor Vieru la sfîrșitul întîlnirii.
- Meseria de poet o poți deprinde, i-a răspuns pictorul, dar nu acela e poet care face rime. Poezia e în sufletul omului. Dacă un șofer vede că a răsărit peste noapte o floare în mijlocul drumului și el o înconjoară cu mașina, omul acesta este poet!

Sala a izbucnit în aplauze. Igor Vieru a știut să răspundă înțelept la o întrebare unde se încurcă și unii scriitori.

Spiridon Vangheli

<p>9. Pune verbele dintre paranteze la timpul viitor. <i>Eu (a nu visa) _____ la nimic niciodată.</i> <i>Eu (a opri) _____ plantele din creșterea lor.</i> <i>Nici gura ta (a nu spune) _____ : - Lasă-mă,</i> <i>Nici păsările (a nu trece) _____ spre sud. (Șt. A. Doinaș)</i></p>	L/0/1/2/3/4
<p>10. Construiește, din șase replici, un dialog cu scriitorul preferat pentru a afla detalii interesante din viața lui.</p> <p>- _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____</p>	L/0/1/2/3/4/5/6
<p>11. Elaborează, în nouă propoziții, un eseu cu tema: „Tare greu mi-a fost aseară-/ am visat că nu am țară.”</p> <p style="text-align: right;"><i>Iu. Filip</i></p> <p>În eseu tău vei ține cont de următoarele cerințe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formulează o idee introductivă. • Numește trei opere ce au aceeași temă: patria. • Dezvăluie tema în baza poeziilor studiate (explicînd patru imagini artistice). • Formulează concluzia acestui eseu. 	12p.
	L/0/1
	L/0/1/2

- Pentru corectitudinea tuturor secvențelor din test L/0/1/2/3/ 4/5/6/7/ 8/ 9/10
Notă: nu se vor lua în considerație itemii 5, 9.

Citește textul și realizează sarcinile de lucru propuse:

Bunătatea

Poți fi sigur că ești pe calea cea dreaptă a vieții numai dacă astăzi te străduiești să fii un pic mai bun decât ai fost ieri. Ai observat că o mulțime de oameni umblă astăzi după bogăție și vor să pară mari și tari prin lucrurile pe care le au : haine, bijuterii, mașini, case... Ei nu înțeleg faptul că și cel mai sărac și mai slab om poate fi puternic prin bunătate.

Un filozof, care cunoștea acest adevăr, a hotărât să-i învețe pe oameni să construiască un Templu al Bunătății, unde ei vor descoperi, cu adevărat, marile calități umane. În acest scop, a adunat materialele necesare și a mers prin diferite locuri să caute tineri care n-au de lucru și să-i învețe să construiască templul. Deși le vorbea oamenilor foarte convingător despre importanța acestui templu, n-a reușit să adune o echipă.

Atunci el a deschis o școală profesională pentru copiii orfani, pe care îi hrănea, îi îmbrăca și-i învăța să construiască. Când aceștia au crescut mari, au devenit meșteri iscusiți și au ridicat repede un templu de toată frumusețea.

Dar filozoful a îmbătrânit și se îmbolnăvise. Nimeni din tinerii săi elevi nu s-a străduit să-l îngrijească. Ei îl vizitau, îl salutau în fiecare dimineață și se duceau să-și facă mai departe datoria: să muncească. În ultimele sale clipe, filozoful s-a întrebat: „Unde, Doamne, am greșit? Parcă am fost bun, corect cu ei, le-am dat de toate, i-am învățat ... De ce se poartă așa?”

(După Aurelian Silvestru „Fărîme de suflet”)

<p>b) Am ajuns (l-a; la) timp și am reușit să ne prezentăm.</p> <p>c) Colegul nostru (la; l-a) învins, în final, pe liderul concurent.</p>	
<p>6. Scrie câte un enunț în care cuvântul <i>tineri</i> să fie o dată <u>substantiv</u> și altă dată- <u>adjectiv</u>.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p>
<p>7. Completează spațiile libere cu verbele dintre paranteze, punându-le la modul conjunctiv, timpul prezent. <i>(Model: să citească)</i></p> <p>Elevii clasei noastre au propus _____ (<i>a oferi</i>) cadouri de sărbători pentru copiii orfani. Am reușit _____ (<i>a aduna</i>) cărți interesante și haine. Am hotărât _____ (<i>a face</i>) și o surpriză, câte o jucărie. Colegii din clasa paralelă au reușit _____ (<i>a pregăti</i>) pentru ei un concert. Când am ajuns la ei, ne-am jucat și am devenit buni prieteni.</p>	<p>L 0 1 2 3 4</p>
<p>8. Construiește un dialog, din patru replici, la tema : <i>Cum înțeleg eu prietenia</i> , dezvoltând începutul propus. - <i>Salut, prietene, mă bucur</i> _____</p> <hr/> <p>- _____</p> <hr/> <p>- _____</p> <hr/> <p>- _____</p> <hr/>	<p>L 0 1 2 3 4</p> <p>L 0 1 2 3 4</p>
<p>9. Redactează textul unei invitații pentru un prieten, prin care îl înviți la serata de absolvire a gimnaziului. <i>Repere: formula de adresare; specificarea evenimentului; indicarea locului; indicarea timpului; formula de încheiere.</i></p> <hr/> <hr/>	<p>L 0 1 2 3 4 5 6</p>

<hr/> <hr/> <p style="text-align: center;">_____, prietenul tău, absolvent al clasei a IX-a.</p>	
<p>10. Caracterizează, în patru enunțuri, un personaj îndrăgit din literatura română ce te-a impresionat prin bunătate. <i>Repere: indicarea titlului operei; identificarea corectă a scriitorului; exemplificarea printr-o situație din viața personajului; exprimarea propriei atitudini;</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L 0 1 2 3 4</p> <p>L 0 1 2</p>
<p>11. Scrie un text coerent, din opt propoziții, în care să argumentezi de ce ar fi necesar să construim un Templu al Bunătății.</p> <p><i>În textul tău vei ține cont de următoarele cerințe:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a) explicarea noțiunii de <i>caritate (altruism/ generozitate)</i>; b) descrierea unui eveniment/faptă, prin care ai demonstrat bunătate; c) argumentarea actualității temei; d) propunerea a 2 soluții de îmbunătățire a relațiilor dintre oameni. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L 0 1 L 0 1 L 0 1 L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1</p> <p>L 0 1 2 3 4</p>

Baremul de corectare

<p>1. Continuă propozițiile cu informația din text.</p>	<p>Este corect răspunsul: a)... că și cel mai sărac și mai slab om poate fi puternic prin bunătate. b)... descoperi, cu adevărat, marile calități umane. c)... repede un templu de toată frumusețea. d)... nu s-a străduit să-l îngrijească.</p>	<p>Se acordă cîte un punct pentru identificarea corectă a fiecărui enunț.</p>	<p>1p.x 4 = 4 p.</p>		
<p>2. Rescrie din text, enunțurile ce se referă la patru acțiuni ale filozofului, pe care acesta le-a făcut pentru a-și atinge scopul.</p>	<p>Se consideră corecte patru dintre variantele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a adunat materialele necesare; • a mers prin diferite locuri să caute tineri; • i-a învățat pe oameni să construiască un Templu al Bunătății; • le vorbea oamenilor foarte convingător despre importanța acestui templu; • a deschis o școală profesională pentru copiii orfani; • i-a hrănit pe copiii orfani; • i-a îmbrăcat pe copiii orfani. 	<p>Se acordă cîte un punct pentru fiecare enunț ce conține acțiuni ale filozofului pe care acesta le-a făcut pentru a-și atinge scopul.</p>	<p>1p.x4=4 p.</p>		
<p>3.Explică, în cîte un enunț, semnificația (sensul) titlului Bunătatea de pe poziția:</p>	<p>Pot fi acceptate variante de răspunsuri: a) filozofului: Este un exemplu de atitudine generoasă față de oameni, demonstrînd bunătate prin acțiunile sale/ filozoful este un om bun, pentru că a făcut mult bine oamenilor. b) elevilor: nu înțeleg întotdeauna că bunătatea trebuie răsplătită cu bunătate/ ei n-au dat dovadă de bunătate; n-au învățat de la filozof să fie buni etc.</p>	<p>Se acordă cîte un punct: a) pentru fiecare răspuns plauzibil (logica enunțului, informația adecvată titlului); b) pentru corectitudinea fiecărui enunț, dacă nu au fost comise mai mult de 2 greșeli.</p>	<p>1p.x2 = 2p. 1p. x2 = 2p.</p>		
<p>4. Selectează, din text, pentru cuvintele propuse, cîte un sinonim și un antonim</p>	<p>Se consideră corecte răspunsurile:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>a) un sinonim</p> <p>drum - cale; nu pricep - nu înțeleg; știa - cunoștea; să zidească - să construiască; rapid - repede;</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>b) un antonim</p> <p>s ărăcie - bogăție; r ăutate - bunătate; minciun ă - adevăr; a închis - a deschis; primele - ultimele.</p> </td> </tr> </table>	<p>a) un sinonim</p> <p>drum - cale; nu pricep - nu înțeleg; știa - cunoștea; să zidească - să construiască; rapid - repede;</p>	<p>b) un antonim</p> <p>s ărăcie - bogăție; r ăutate - bunătate; minciun ă - adevăr; a închis - a deschis; primele - ultimele.</p>	<p>Se acordă cîte un punct pentru fiecare sinonim și antonim selectat corect.</p>	<p>1p.x5= 5p. 1p.x5= 5p.</p>
<p>a) un sinonim</p> <p>drum - cale; nu pricep - nu înțeleg; știa - cunoștea; să zidească - să construiască; rapid - repede;</p>	<p>b) un antonim</p> <p>s ărăcie - bogăție; r ăutate - bunătate; minciun ă - adevăr; a închis - a deschis; primele - ultimele.</p>				
<p>5. Subliniază forma corectă propusă între paranteze:</p>	<p>Se consideră corecte variantele: a) Am plecat (la; l-a) concurs, fiind foarte bine pregătiți. b) Am ajuns (l-a; la) timp și am reușit să ne prezentăm. c) Colegul nostru (la; l-a) învins în final pe liderul concurent.</p>	<p>Se acordă cîte un punct pentru ortograma corect identificată și subliniată.</p>	<p>1p.x3= 3p.</p>		

<p>6. Scrie câte un enunț în care cuvântul <i>tineri</i> să fie o dată <u>substantiv</u> și altă dată-<u>adjectiv</u>.</p>	<p>Se consideră corecte enunțuri logice în care se respectă cerința din item. Model: <i>Substantiv</i>: Unii tineri de astăzi sînt pasivi. <i>Adjectiv</i>: Admir interpretii tineri.</p>	<p>Se acordă cîte un punct pentru: a) fiecare enunț logic; b) corectitudine, dacă nu au fost comise mai mult de 2 greșeli.</p>	<p>1p.x 2= 2p. 1p.x 2= 2p.</p>
<p>7. Completează spațiile libere cu verbele dintre paranteze, punîndu-le la modul conjunctiv, timpul prezent.</p>	<p>Sînt corecte formele verbelor: să ofere/să oferim; să adunăm; să facem; să pregătească.</p>	<p>Se acordă cîte un punct pentru fiecare formă corectă a verbului.</p>	<p>1p. x 4=4p.</p>
<p>8. Construiește un dialog, din patru replici, la tema : <i>Cum înțeleg eu prietenia, dezvoltînd începutul propus.</i></p>	<p>Se consideră corecte orice patru replici logice, în care se respectă cerința din item.</p>	<p>Se acordă cîte un punct pentru: a) logica fiecărei propoziții-replică; b) corectitudine, dacă nu au fost comise mai mult de 2 greșeli.</p>	<p>1p. x 4=4p. 1p. x 4=4p.</p>
<p>9. Redactează textul unei invitații pentru un prieten, prin care îl inviți la serata de absolvire a gimnaziului.</p>	<p>Se consideră răspuns corect invitația ce respectă structura(reperele): a) formula de adresare b) specificarea evenimentului; c) indicarea locului; d) indicarea timpului; e) formula de încheiere; f) corectitudinea lingvistică a textului scris.</p>	<p>Se acordă cîte un punct pentru fiecare reper: a) formula de adresare b) specificarea evenimentului; c) indicarea locului; d) indicarea timpului; e) formula de încheiere; f) corectitudinea lingvistică a textului scris, dacă nu au fost comise mai mult de 2 greșeli.</p>	<p>1p.x6= 6p.</p>
<p>10. Caracterizează, în patru enunțuri, un personaj îndrăgit din literatura română ce te-a impresionat prin bunătate.</p>	<p>Se consideră drept răspuns corect o caracterizare, în patru enunțuri, a unui personaj literar, ce a impresionat prin bunătate.</p>	<p>Se acordă cîte un punct pentru respectarea fiecărui reper: <ul style="list-style-type: none"> • indicarea titlului operei; • identificarea corectă a scriitorului; • exemplificarea printr-o </p>	<p>1 p.x4=4p</p>

		situație din viața personajului; <ul style="list-style-type: none"> • exprimarea propriei atitudini. Se acordă: <p>a) două puncte pentru corectitudinea textului scris, dacă nu au fost comise mai mult de 2 greșeli;</p> <p>b) un punct, pentru corectitudinea textului scris, dacă nu au fost comise mai mult de 3-4 greșeli.</p>	2 p.
11. Scrie un text coerent, din opt propoziții, în care să argumentezi de ce ar fi necesar să construim un Templu al Bunătății	Se acceptă un text coerent, din 8 propoziții, ce respectă cerințele din item: <ol style="list-style-type: none"> explicarea noțiunii de <i>caritate</i> (altruism/generozitate); descrierea unui eveniment/ faptă, prin care a demonstrat bunătate; argumentarea actualității temei; propunerea a 2 soluții de îmbunătățire a relațiilor dintre oameni. 	Se acordă puncte pentru: <ol style="list-style-type: none"> explicarea noțiunii de <i>caritate</i> (altruism/generozitate); 1 p. descrierea unui eveniment/ faptă, prin care a demonstrat bunătate; 1 p. argumentarea actualității temei; 1p. argumentarea actualității temei; 2 p. propunerea a 2 soluții de îmbunătățire a relațiilor dintre oameni; 2 p. respectarea volumului: două puncte pentru 5 - 8 propoziții; un punct pentru 1 - 4 propoziții; 1 p. coerența textului 4 p. Se acordă puncte pentru corectitudine: <ul style="list-style-type: none"> • patru puncte pentru aspectul 	

		<p>îngrijit, dacă nu au fost comise mai mult de 1-2 greșeli;</p> <ul style="list-style-type: none"> • trei puncte pentru 3-4 greșeli ce nu afectează logica; • două puncte pentru 5-6 greșeli; • un punct pentru 7-8 greșeli 	
		În total	65 de puncte

